

Framhaldsnámsdeild Heilbrigðisvísindasviðs

Námsleið: Ráðgjöf í málefnum fólks með
heilabilun til viðbótardiplómaprófs á meistarastigi

Lýsing á námsleið

Námskrá

Mars, 2024

Efnisyfirlit:

Almennar upplýsingar og rökstuðningur	3
Lýsing námsleiðar og námsmarkmið	5
Lýsing námsleiðar á ensku.....	6
Lærdómsviðmið námsleiðar í ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun til diplómaprófs á meistarastigi ...	7
Tilhögun námsins og námskröfur	11
Heildarskipulag námsins á íslensku og ensku.....	12
Inntökuskilyrði.....	13
Markhópur.....	13
Áætlaður nemendafjöldi næstu 5 ár;	13
Aðgangur að frekara námi	13
Ný námskrá – Námskeiðslýsingar.....	15
Lærdómsviðmið í töflu	23
Hríslunartafla	24
New syllabus – Course descriptions	25
Heimildir:.....	34
Fylgiskjal 1.....	35

Almennar upplýsingar og rökstuðningur

Heiti námsleiðar: Ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun til viðbótardiplómaprófs á meistarastigi

Tilgangur námsleiðarinnar, ráðgjafar í málefnum fólks með heilabilun til viðbótardiplómaprófs á meistarastigi er að mennta fagfólk með sérfræðiþekkingu í þessum málefnum. Þróun sérþekkingar á sviðinu er brýn þar sem fólki með heilabilun fjölgar ört á heimsvísu en áætlað er að fjöldi þeirra muni þrefaldast á næstu 30 árum (WHO, 2018).

Fjölmargir sjúkdómar valda heilabilun en algengastur er Alzheimer-sjúkdómur og er áætlað að hann sé orsök heilabilunar í um 60-70% tilfella (WHO, 2020). Um krefjandi sjúkdóma er að ræða sem hafa í för með sér vitræna skerðingu sem hefur fjölþætt áhrif á einstaklinginn, en þeim fylgja skert lífsgæði, færniskerðing og álag á aðstandendur og þá er hann kostnaðarsamur fyrir heilbrigðis- og félagsþjónustuna (Alzheimer's Association, 2021). Í ljósi hinna víðtæku áhrifa þessara sjúkdóma á einstaklinga, aðstandendur og álag á velferðarkerfi samfélaga hefur stefnumótandi vinna í málaflokknum verið unnin alþjóðlega undanfarin ár (Helse- og omsorgsdepartementet, 2015; WHO, 2018). Hér á landi var útgefin stefnumótun í málaflokknum árið 2020 (Heilbrigðisráðuneytið, 2020a) sem fylgt var eftir af aðgerðaáætlun um þjónustu við einstaklinga með heilabilun (Heilbrigðisráðuneytið, 2020b). Einn liður í áætluninni er að koma á fót framhaldsmenntun á meistarastigi í ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun og í kjölfarið fól heilbrigðisráðuneytið framhaldsnámsdeild Háskólans á Akureyri að vinna að undirbúningi þessa náms og er námsleið sem um ræðir afurð þess.

Ráðgjafar í málefnum fólks með heilabilun eru lykilaðilar í þjónustu við fólk með heilabilun víða erlendis en þeir veita persónumiðaðan stuðning og ráðgjöf til einstaklingsins og aðstandenda í gegnum öll stig sjúkdómsins (Heintz o.fl. 2020; Sundhedsstyrelsen, 2018). Í samstarfi við þverfaglegt teymi fagfólks koma þeir að þarfagreiningu og samræmingu meðferðaráætlana og stýra og fylgja þjónustunni eftir milli fagaðila og þjónustukerfa. Rannsóknir sýna að slíkur faglegur stuðningur og samræming þjónustunnar með aðkomu ráðgjafa getur meðal annars bætt lífsgæði (Archer o. fl., 2012) og viðhaldið færni einstaklinga með heilabilun (LaMantia, 2015), stuðlað að nýtingu viðeigandi þjónustuúrræða, styrkt aðstandendur í umönnunarhlutverkinu (Heinz o.fl., 2020), dregið úr krefjandi atferli á seinni stigum sjúkdómsins (Thyrian o.fl., 2017) og aukið ánægju með þjónustuna (Heinz o.fl., 2020; LaMantia, 2015).

Námsleiðin, ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun er ný námsleið innan Háskólans á Akureyri og um leið ný námsleið í þessum málefnum á Íslandi sem gefur henni sérstöðu og er sóknarfæri í framhaldsnámi við HA. Megininntak námsins er sérhæfing á sviði heilabilunar með áherslu á persónumiðaða, heildræna og samþætta ráðgjöf og þjónustu við fólk með heilabilun og aðstandendur þeirrar auk ráðgjafar og fræðslu til faghópa, almennings og stofnana. Ráðgjafar í málefnum fólks með heilabilun erlendis hafa yfirleitt grunnmenntun í heilbrigðis- og félagsgreinum sem sérhæfa sig síðan á sviði heilabilunar og verður slík grunnmenntun á háskólastigi ein af inntökuskilyrðunum í námið. Um þverfræðilegt nám er því að ræða sem er styrkur þar sem víð sýn á málefni fólks með heilabilun og þverfaglegt samstarf eru lykilþættir í starfi ráðgjafans.

Í námsleiðinni felast fjölmörg sóknarfæri í rannsóknum innan heilbrigðisvísindasviðs HA er varða meðal annars áhrifa ráðgjafar í málefnum fólks með heilabilun á gæði þjónustu og árangurstengda þætti svo sem færni og

lífsgæði fólks með heilabilun og aðstandenda auk reynslu þeirra af þjónustunni. Þá eru talsverðir möguleikar á rannsóknarsamstarfs við milli nemenda og kennara námsleiðarinnar. Einnig gefur námið nemendum tækifæri til að halda áfram námi innan háskólans þar á meðal ljúka meistaraþrófi þar sem þeir gætu unnið að rannsóknum á sviðinu. Öll námskeið þessa náms eru á meistarastigi en sex þeirra eru sérhæf fyrir námsleiðina og tvö þeirra eru námskeið sem eru hluti námsleiða til meistaraþrófs í Háskólanum á Akureyri. Námsleiðin eykur því námsframboð í á meistarastigi sem nemendur innan hjúkrunar- og iðjuþjálfunarfræði sem og aðrir nemendur í framhaldsnámi við HA eða aðra háskóla geta nýtt.

Námsleið þessi hefur mikið samfélagslegt gildi þar sem hún er unnin í samræmi við stefnumótun og aðgerðaráætlun stjórnvalda í málefnum fólks með heilabilun. Mikil þörf er á aukinni menntun og fagþekkingu í þessum málefnum í ljósi ört vaxandi hóps fólks með heilabilun og er mikilvægt fyrir heilbrigðis og velferðarkerfið í heild. Starfsvettvangur ráðgjafa í málefnum fólks með heilabilun er talin víðtækur, en þar á meðal eru heilbrigðisumdæmi, minnismóttökur, heilsugæsla, heimahjúkrun og félagsleg heimaþjónusta, dagþjálfun og hjúkrunarheimili. Eins og kemur í stefnumótunarskýrslu sem unnin var af Jóni Snædal (Heilbrigðisráðuneytið, 2020a) auk viðtala við hagsmunaaðila, sem tekin voru í undirbúningi námsleiðarinnar, er þörfum fólks með heilabilun og aðstandenda þeirra fyrir ráðgjöf og stuðning í kjölfar greiningar sjúkdómsins og á fyrstu stigum hans lítið sem ekkert mætt af fagaðilum í velferðarkerfinu. Þá telja fagaðilar í heilbrigðis- og félagskerfinu vera þörf á þjónustu ráðgjafa í málefnum fólks með heilabilun varðandi fræðslu, ráðgjöf og símenntun til starfsfólks. Fagaðilarnir lögðu sérstaka áherslu á að á seinni stigum sjúkdómsins væri þörf fyrir fræðslu og ráðgjöf varðandi krefjandi atferli. Atvinnuhorfur ráðgjafa í málefnum fólks með heilabilun ætti því að vera yfir meðallagi, en tilvísun í þarfagreiningu sem fylgir skýrslunni rökstyður það frekar.

Lýsing námsleiðar og námsmarkmið

Um er að ræða 60 ECTS eininga viðbótardiplómanám á meistarastigi fyrir nemendur með grunnnám á Bakkalár stigi í heilbrigðis- og félagsgreinum. Einingafjöldi, heiti prófgráðu og staðsetning náms í hæfniprepi er í samræmi við Auglýsingu um æðri menntun og prófgráður nr.63/2011 á háskólastigi.¹ Námið hefur það markmið að mennta ráðgjafa í málefnum fólks með heilabilun til leiðandi starfa innan málavæðisins í heilbrigðis- og velferðarþjónustu.

Meginmarkmið námsins er að nemendur öðlist sérhæfðan þekkingargrunn og færni á sviði heilabilunar með áherslu á persónumiðaða þjónustu við fólk með heilabilun og aðstandendur þeirra. Námið miðar að því nemendur öðlist sérhæfða færni í að koma heilðrænt til móts við þarfir þessa fólks og aðstandenda þeirra á öllum stigum sjúkdómsins í samvinnu við þverfagleg teymi fagfólks. Þannig þróa nemendur færni við að, skipuleggja og framkvæma eða koma að faglegri þarfagreiningu og framsetningu meðferðaráætlana fólks með heilabilun og fjölskyldu sem byggð er á viðurkenndri þekkingu. Markmið er meðal annars að nemandinn öðlist færni við að styðja fólk með heilabilun við að viðhalda lengur færni sinni og lífsgæðum og nýta viðeigandi meðferðarúræði ásamt því að styrkja aðstandendur og draga úr umönnunarálagi þeirra.

Námið grundvallast af hugmyndafræði persónumiðaðrar nálgunar í þjónustu við fólk með heilabilun og því öðlast nemendur víðtækan skilning á nálguninni í gegnum námið ásamt færni í að nota persónumiða nálgun og aðferðir markvisst í starfi. Í náminu öðlast nemendur einnig skýra sýn á hlutverk sitt sem ráðgjafa í málefnum fólks með heilabilun og þann kenningalega grunn sem starfið byggir á. Í náminu felst einnig heildstæð sýn á uppbyggingu og skipulagningu velferðarkerfisins með áherslu á hæfni ráðgjafans við leiðbeina fólki með heilabilun og aðstandendum þeirra í gegn um kerfið og á viðeigandi úrræði. Í náminu fær nemandinn greinargóða þekkingu á heilabilunarsjúkdómum, greiningu þeirra og þeim vitrænu, líkamlegu, sálrænu og félagslegu áhrifum sem sjúkdómurinn hefur á einstaklinginn og fjölskylduna. Þá öðlast nemendur innsýn í samfélags- og lagalega stöðu fólks með heilabilun og þau áhrif sem sjúkdómurinn hefur á á færni við daglegar athafnir, líðan og lífsgæði. Áhersla er á að nemandinn öðlist þekkingu og færni við að leiðbeina og styðja við fólk með heilabilun og aðstandendur í greiningarferlinu og í kjölfar greiningarinnar og fylgi málum þeirra eftir og stýri. Þjálfun í miðlun upplýsinga og að veita stuðning og fræðslu til fólks með heilabilun er á ýmsum stigum heilabilunar er mikilvægur þáttur í náminu jafnt sem færni í ráðgjöf og símenntun fagfólks. Í náminu öðlast nemendur þekkingu á þörfum aðstandenda og þróa færni við að styrkja þá í umönnunarhlutverkinu og að aðlagast breyttum aðstæðum. Í náminu felst þekking og þjálfun í teymisvinnu þar sem þverfaglegt vinna er lykilþáttur í starfi ráðgjafa.

Í náminu felst að nemendur þróa þekkingu um samskiptaaðferðir og færni við að nota þær sem styðjandi nálgun og við myndun meðferðarsambands hjá fólki með heilabilun. Þá fá nemendur greinargóða innsýn á helstu meðferðarúræði sem byggja á persónumiðaðri nálgun í umönnun með heilabilun. Markmiðið er að nemendur öðlist hæfni í að beita mismunandi persónumiðuðum aðferðum og geti veitt meðferð sem styður við persónuheild einstaklingsins. Hluti af því er að geta nýtt þekkingu á umhverfisþáttum sem hafa áhrif á vellíðan, færni og atferli

---

¹ Auglýsing um útgáfu viðmiða um æðri menntun og prófgráður nr.63/2011 tengt 5.gr í lögum um Háskóla nr.63/2006 sótt af <https://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?ID=7fa0729e-dacc-47e3-b626-96efb036ef68>

fólks með heilabilun og geta veitt ráðgjöf um aðlögun umhverfis með velferð þess að leiðarljósi. Sérstök áhersla er á að nemendur öðlist hæfni í að beita mismunandi persónumiðuðum aðferðum við krefjandi atferli. Jafnframt felst í náminu þróun færni við að ígrunda og rökræða starf sitt í ljósi hugmyndafræði, kenninga og rannsókna ásamt færni við að leggja gagnrýnt mat á rannsóknir og klínískar leiðbeiningar í málefnum fólks með heilabilun.

Lýsing námsleiðar á ensku

Qualification at master level in Dementia Co-ordination

This is a 60 ECTS postgraduate program at a master level for students with a degree in undergraduate studies at a Bachelor level in health and social sciences. The number of credits, the name of the degree and the location of studies at the competence level are in accordance with the Advertisement for higher education and degrees no. 63/2011 at university level.² . The aim of the program is to educate and train dementia co-ordinators in the affairs of people with dementia for leading work in the field of health and welfare services.

The main goal of the program is for students to acquire a specialized knowledge base and skills in the field of dementia, with an emphasis on person centred services for people with dementia and their relatives. The program aims for students to acquire specialized skills in meeting the needs of these people and their families in a holistic way at all stages of the disease in collaboration with an interdisciplinary team of professionals. In this way, students develop skills in planning, participating in or implementing professional needs assessment and development of treatment plans for people with dementia and their family which is grounded on recognized knowledge basis. The aim is, among other things, for the student to acquire skills in supporting people with dementia in maintaining their function and quality of life and utilizing appropriate treatment options, as well as supporting their relatives and reducing their care burden. Furthermore, in the program the students acquire theoretical knowledge and practical skills in management, leadership, innovation and practice development because to their leading work in the affairs of people with dementia.

---

² Auglýsing um útgáfu viðmiða um æðri menntun og prófgráður nr.63/2011 tengt 5.gr í lögum um Háskóla nr.63/2006 sótt af <https://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?ID=7fa0729e-dacc-47e3-b626-96efb036ef68>

Lærdómsviðmið námsleiðar í ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun til diplómaprófs á meistarastigi

Þekking

Að námi loknu skal nemandi:

- Hafa þekkingu á hugmyndafræði og kenningum ásamt siðferðilegum viðmiðum sem liggja til grundvallar þjónustu við fólk við heilabilun og aðstandenda þeirra
- Geta lýst hlutverki og skyldum ráðgjafa í málefnum fólks með heilabilun og rökstutt hvernig ráðgjafakenningar nýtast í starfinu
- Hafa heildstæða þekkingu á uppbyggingu og skipulagi heilbrigðis- og félagsþjónustu sem snýr að fólki með heilabilun og aðstandendum þeirra
- Hafa þekkingu á heilabilunarsjúkdómum, greiningu þeirra og áhrifum á einstaklinginn og fjölskyldur á mismunandi stigum sjúkdómsins
- Hafa skilning og þekkingu á helstu viðurkenndu meðferðarúrræðum sem stuðla að auknum lífsgæðum, færni og vellíðan fólks með heilabilun og aðstandenda þeirra
- Hafa innsýn í reynsluheim og samfélags- og lagalega stöðu fólks með heilabilun
- Geti fjallað um og rökstutt fræðilegan grunn samskiptaaðferða í umönnun fólks með heilabilun
- Geta útskýrt og rökstutt áhrif umönnunarumhverfis á færni, vellíðan og atferli einstaklinga með heilabilun og lýst helstu þáttum sem eru mikilvægir eru þegar kemur að aðlögun umhverfis með velferð þeirra að leiðarljósi
- Geta fjallað um og fært rök fyrir helstu kenningum og leiðum við fræðslu og miðlun upplýsinga
- Hafa þekkingu á kenningum og aðferðum á sviði forystu, teymisvinnu, breytingastjórnunar og nýsköpunar

Leikni

Að námi loknu skal nemandi:

- Hafa tileinkað sér persónumiða nálgun og aðferðir í þjónustu við fólk með heilabilun og aðstandendur þeirra
- Geta undirbúið, skipulagt og framkvæmt eða komið að faglegri þarfagreiningu og framsetningu meðferðaráætlana fólks með heilabilun og fjölskyldu sem byggð er á viðurkenndri þekkingu
- Geta samræmt meðferðaráætlanir milli faghópa og haft umsjón með eftirfylgd þeirra og komið að mati á árangri
- Veitt ráðgjöf og stýrt málum í samræmi við þarfir fólks með heilabilun og aðstandenda á mismunandi stigum sjúkdómsins
- Geta notað viðurkenndar samskiptaaðferðir í umönnun fólks með heilabilun og aðstandenda þeirra sem styðjandi nálgun og við myndun meðferðarsambands
- Geta gert greiningu á umhverfi fólks með heilabilun og sett fram tillögur að aðlögun umhverfisþátta
- Geta ígrundað og rökrætt starf sitt í ljósi hugmyndafræði, kenninga og rannsókna

- Geta lagt gagnrýnt mat á rannsóknir og klínískar leiðbeiningar í málefnum fólks með heilabilun

Hæfni

Að námi loknu skal nemandi:

- Geta sýnt sjálfstæði og ábyrgð í ráðgjöf til fólks með heilabilun og aðstandenda þeirra jafnt sem fagfólks
- Geta borið siðferðilega ábyrgð sem fagmaður og átt í eflandi samskiptum við fólk með heilabilun og aðstandendur þeirra, fagfólk og aðra er koma að málefnum
- Geta nýtt mismunandi persónumiðaðar aðferðir til að takast á við krefjandi atferli hjá fólki með heilabilun
- Geta miðlað fræðslu og þróað fræðsluefni stuðlar sem að aukinni þekkingu á heilabilun fyrir almenning, fólk með heilabilun og aðstandendur þeirra auk fagaðila, fyrirtækja og félagasamtaka
- Verið ráðgefandi í málefnum fólks með heilabilun til fagfólks í heilbrigðis- og félagsþjónustu, stofnana, stjórnsýslu og almennings
- Geta tekið þátt í þverfaglegri teymisvinnu og að mynda teymi stuðnings- og þjónustuaðila innan félags- og heilbrigðisþjónustu fyrir einstaklinga með heilabilun og fjölskyldur þeirra
- Geta leitt breytingar og tekið þátt í nýsköpun
- Geta tekið þátt í þróun gæðaviðmiða og sinnt gæðaeftirliti í þjónustu við fólk með heilabilun
- Geti tekið þátt í stefnumótun í málefnum fólks með heilabilun

Lærdómsmarkmið á ensku

Knowledge

After the completion of program the student should;

- Demonstrate knowledge of the main theories and ethical concepts upon which services for people with dementia and their relatives are based
- Be able to describe the role and responsibilities of dementia co-ordinators and justify how theories in counselling are useful in this profession
- Have a comprehensive knowledge of the structure and organization of health and social services for people with dementia and their families
- Have knowledge of different diseases that cause dementia, their diagnosis and their impact on the individual and families at different stages of the disease
- Show thorough understanding and knowledge of the main recognized treatment alternatives that can enhance quality of life, function and well-being of people with dementia and their relatives
- Have an insight into the world of experience and the social and legal status of people with dementia
- Be able to discuss and rationalise the theoretical basis of communication methods applied in caring of people with dementia

- Be able to explain and justify impact the care environment has upon function, well-being and behaviour of individuals with dementia as well as describe the main factors that are important when it comes to adapting environment in promoting the welfare of those individuals.
- Be able to discuss and rationalise the main theories in teaching and disseminating information.
- Have knowledge of theories and methods in the field of leadership, teamwork, change management, and innovation in practice.

Skills

After the completion of program the student should be able to;

- Adopt a person centred approach and methods in care provision people with dementia and their families.
- Prepare, plan and carry out or participate in a professional needs assessment and development of treatment plans for people with dementia and their family which is based upon the best knowledge available
- Co-ordinate treatment plans between professional groups and manage their follow-up and evaluation
- Plan, provide counselling and manage issues according to the needs of people with dementia and relatives at different stages of the disease
- Use recognized communication methods in the care of people with dementia and their relatives as a supportive approach and in the development of a therapeutic relationship
- Analyse the environment of people with dementia and make proposals for the adaptation of environmental factors which can promote their welfare
- Reflect upon and rationalise their work with regard to theories and research
- Critically evaluate research and clinical guidelines regarding people with dementia

Competence

After the completion of the program studies the student should be able to;

- Apply different person-centred methods to deal with demanding behaviour of people with dementia.
- Show independence and responsibility in co-ordinating care of people with dementia and counselling them and their relatives as well as professionals
- Take moral responsibility as a professional and engage in empowering communication with people with dementia and their families, professionals and others involved
- Provide education and develop educational material that contributes to increased knowledge about dementia for the general public, people with dementia and their families as well as professionals, institutions and administration
- Provide consultation in the affairs of people with dementia to health and social care professionals, institutions, administration and the general public
- Participate in interdisciplinary teamwork and form a team of support and service providers within social and health services for people with dementia and their families
- Lead change and participate in innovation and practice development

- Participate in the development of quality criteria and perform quality evaluation of services for people with dementia
- Participate in policy-making in the affairs of people with dementia

Tilhögun námsins og námskröfur

Heiti námsleiðarinnar er ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun til viðbótardiplómaprófs á meistarastigi. Námsstig námsleiðarinnar er Hæfniprep 2.1 (samkvæmt viðmiðum um æðri menntun og prófgráður nr.530/2011)³ og 7 menntunarstigi ISCED viðbótarnám á meistarastigi/ qualification at master level. Hæfniprep 2.1 er samsvarandi hæfniprepi 7 í hinum evrópska hæfniramma um menntun (European Qualification Framework⁴) eins og fram kemur í hinum íslenska hæfniramma. Heildar einingafjöldi náms í námsleiðarinnar, sem klára þarf til að ljúka viðbótarnámi á meistarastigi, eru 60 ECTS (European Credit Transfer System) einingar. Námsálag nemenda í hverju námskeiði er reiknað út frá viðmiðum að baki ECTS eininga, sem samsvarar 25-30 klst. vinnu á einingu.

Námið er skilgreint sem hálf námið í tvö ár, eða 30 ECTS einingar á ári þar sem um nám með vinnu er að ræða en heildarskipulag námsins og námskeiða eru á blaðsíðu 12. Tvö námskeiðanna (ÖHE0110 og SNF0110) eru nú þegar kennd á heilbrigðisvísindasviði sem hluti af námi til meistaraprófs. Hin námskeiðin utan valnámskeiðsins verða ný námskeið við háskólann. Valnámskeiðið þarf nemandi að velja í samráði við námsleiðina en það þarf að vera á meistarastigi og vera kennt í háskólum. Námið verður sett upp sem sveigjanlegt nám, með reglulegum staðlotum á námstímanum, hermikennslu þar sem áhersla er á tilfellingalýsingar og skipulagðri leiðsögn á námstímanum en hámarkstími til að klára námið eru 3 ár. Í ákveðnum námskeiðum eru forkröfur um að nemandi hafi lokið fyrri námskeiðum í náminu. Námsmat verður fjölbreytt og miðar að hagnýtingu þekkingar og þróunar færni og hæfni í ráðgjöf og þjónustu við fólk með heilabilun og aðstandendur þeirra. Í því felst m.a. símat, leiðsagnarmat, dagbókarfærslur, hópverkefni, ígrundunar- og úrvinnsluverkefni. Hámarkstími til að klára námið í heild eru 3 ár. Fræðasvið sem námið er undir er heilbrigðis-viðskipta og raunvísindasvið Háskólans á Akureyri, og vistast það þar undir hjúkrunarfræðideild. Námið er kennt í samstarfi við félagsráðgjafadeild Háskóla Íslands.

Nemandi þarf að sinna vinnu eða vera vettvangi á námstímanum þar sem hluti skjólstaðingahópsins er fólk með heilabilun. Nemandinn þarf að vera á vettvangi að lágmarki sem nemur 6 vinnuvikum (6 x 40 klst.) sem dreifast niður á námskeiðin í náminu. Vettvangsdvölin tengist verkefnum sem nemandinn vinnur í námskeiðunum í náminu og miða að þjálfun færni og hæfni. Miðað er við að lengd vettvangsdvalar í námskeiðunum sé eftirfarandi: ÖHE110 (3 x 8 klst.), HGL0105 (4 x 8 klst.), SFL0105 (2 x 8 klst.), PSM0110 (6 x 8 klst.), ASM0105 (4 x 8 klst.), RMT0105 (4 x 8 klst.), FUM0105 (4 x 8 klst.), SNF (3 x 8 klst.). Miðað er við að nemendur séu ekki lengur en því sem samsvarar 4 vinnuvikum innan saman vettvangs í náminu. Samningur þarf að vera til staðar milli vettvangs, nemandans og námsleiðarinnar. Nemandinn að skila staðfestingu á vinnu eða viðveru á vettvangi að henni lokinni.

³ Auglýsing um útgáfu um viðmið um æðri menntun og prófgráður, 2011 sótt af <https://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?ID=7fa0729e-dacc-47e3-b626-96efb036ef68>

⁴ Description of the eight EQF levels, 2020, sótt af <https://europa.eu/europass/is/description-eight-eqf-levels>

Heildarskipulag námsins á íslensku og ensku

Ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun til viðbótardiplómaprófs á meistarastigi

60 ECTS einingar

1. ár haust	1. ár vor
Heilbrigð öldrun, öldrunarþjónusta og heilsuefling (ÖHE0110) 10 ECTS Heilabilun, greining og lyfjameðferð (HGL0105) 5 ECTS	Siðfræði í þjónustu við fólk við heilabilun, fagmennska og lagaumhverfi (SFL0105) 5 ECTS Persónumiðuð hugmyndafræði í þjónustu við fólk með heilabilun, samskipti og meðferðarúræði (PSM0110) 10 ECTS
2. ár haust	2. ár vor
Krefjandi atferli hjá fólki með heilabilun, samskipti og meðferðarúræði (ASM0105) 5 ECTS Ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun, fræðsla, málstjórn og teymisvinna (RMT0105) 5 ECTS Fjölskyldur og umönnunaraðilar fólks með heilabilun (FUM) 5 ECTS	Valnámskeið 5 ECTS Stjórnun, nýsköpun og forysta (SNF0110) 10 ECTS

1. Year Fall	1. Year Spring
Healthy aging, elderly care services and health promotion 10 ECTS Dementia, diagnosis and medicines 5 ECTS	Ethics in dementia care, professionalism and laws 5 ECTS Person centred approach in dementia care, communication and interventions 10 ECTS
2. Year Fall	2. Year Spring
Demanding behaviour in dementia, communication and interventions 5 ECTS Consultancy in the affairs of people with dementia, teaching, case management and teamwork 5 ECTS Families and caregivers of people with dementia 5 ECTS	Self-selected course 5 ECTS Management, innovation and leadership 10 ECTS

Inntökuskilyrði

Nemendur þessarar námsleiðar þurfa að hafa lokið grunn námi á Bakkalár stigi (BS/BA) innan heilbrigðisvísinda eða félagsráðgjafar, félagsfræði, sálfræði og þroskaþjálfunar sem eru að lágmarki 180 ECTS einingar.

Auk ofangreindrar prófgráðu skal umsækjandi um námið senda með kynningarbréf á stöðluðu formi með rökstuðningi fyrir áhuga og ástæðum fyrir náminu. Verklagsreglur við forgangsörðun í námið vegna ásóknar umfram leyfilegan nemendafjölda mun fara fram eftir matslíkani sem byggir á mati á starfsreynslu, fjölda námseininga og viðbótarnáms, einkunna (7,25 lágmarks einkunn að jafnaði), kyni og gæðum kynningarbréfs. Þessir þættir eru settir inn í matslíkan sem er í samræmi við önnur viðmið og aðgangstakmarkanir sem í gildi innan heilbrigðisvísindagreina í Háskólanum á Akureyri.

Markhópur

Markhópur námsleiðarinnar eru nemendur með BA/BS próf á Bakkalárstigi í heilbrigðisvísindum eða félagsráðgjafar, félagsfræði, sálfræði og þroskaþjálfunar, sem hafa áhuga á málefnum fólks með heilabilun og aðstandenda þeirra og vilja sérhæfa sig í ráðgjöf og þjónustu við þennan hóp. Reynsla af störfum í velferðarþjónustu þar sem skjólstæðingahópurinn er fólk með heilabilun og aðstandendur þeirra sem og störf í öldrunarþjónustu og velferðarþjónustu almennt er kostur en ekki skilyrði. Nýútskrifaðir nemendur af Bakkalárstigi í ofangreindum greinum sem og þeir sem auk þess hafa starfsreynslu í velferðarþjónustu geta sótt um námið. Námið hentar sérstaklega vel þeim nemendum sem ætla að starfa innan þjónustu við fólk með heilabilun en einnig þá sem ætla sér að starfa til framtíðar innan öldrunarþjónustu í víðum skilningi.

Áætlaður nemendafjöldi næstu 5 ár;

Námið hófst haustið 2024 hófu 20 nemendur nám. Tekið verður inn í námið haustið 2025 svo fremi að nemendafjöldi á hverju ári verði að lágmarki 10-12 nemendur.

Aðgangur að frekara námi

Nemendur geta fengið hluta af diplómanámi sínu metið inn í meistaranám í hjúkrunarfræðideild Háskólans á Akureyri í samræmi við önnur inntökuskilyrði. Auk þess er ýmsir möguleikar á framhaldsnámi í öðrum háskólum.

Þróun námsleiðarinnar

Námslýsing námsleiðarinnar og námskrá voru unnar í samstarfi við vinnuhóp sem auk Kristínar Þórarinsdóttur, lektors við heilbrigðisvísindasvið Háskólans á Akureyri sem stýrði hópnum voru fagaðilar með sérþekkingu á

sviðum þjónustu við fólk við heilabilun. Í vinnuhópnum sátu Arna Rún Óskarsdóttir, Berglind Indriðadóttir, Hulda Sveinsdóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir, Jón Snædal, Sigurbjörg Hannesdóttir og Sirrý Sif Sigurlaugardóttir. Í vinnunni við námskránnu var tekið mið af stefnumótun og aðgerðaáætlun í málefnum fólks með heilabilun til ársins 2030 og heilbrigðisstefnu (Heilbrigðisráðuneytið, 2019; 2020a; 2020b), fræðilegu efni um málefni fólks með heilabilun og menntun á því sviði (Dementia UK, 2012; Köbenhavns professions højskole, e.d.) þekkingar og reynslu sérfræðinganna í vinnuhópnum og viðtölum við hagsmunaaðila er námið varðaði. Þeir aðilar voru fagfólk sem kemur að þjónustu við fólk við heilabilun, stjórnendur sem koma að málum fólks með heilabilun innan í velferðarþjónustunni og opinberri stjórnsýslu, og fólk með heilabilun að aðstandendur þeirra. Auk þess var rætt við fræðimenn og stjórnendur innan heilbrigðis- og félagsvísindagreina í háskólum á Íslandi um námsleiðina. Lýstu sumir þessa fræðimenn sérstökum áhuga að koma að kennslu við námsleiðina. Rætt verður við nemendur í rýnihópum sem fara í gegn um námsleiðina fyrstu árin til að fá innsýn í reynslu þeirra og sýn á gæði námsins. Verður námskráin endurskoðuð með hliðsjón af viðtölunum.

Ný námskrá – Námskeiðslýsingar

Heilbrigð öldrun, öldrunarþjónusta og heilsuefling– 10ECTS –ÖHE0110

Námskeiðslýsing:

Viðfangsefni þessa námskeiðs eru áhrifaþættir heilbrigðis á efri árum og hvaða leiðir eru til að efla og viðhalda heilbrigði, færni, lífsgæðum og vellíðan aldraðra í samspili við fjölskyldur þeirra og umhverfi. Markmið er einnig að nemendur öðlist viðtæka þekkingu á hugmyndafræði og uppbyggingu heilbrigðis- og félagslegrar þjónustu fyrir aldraða. Enn fremur þurfa nemendur að þekkja lagaramma þjónustunnar og þau persónuverndarákvæði sem við eiga. Lögð verður áhersla á persónumiðaða og valdeflandi nálgun í velferðarþjónustu.

Áhersla er á að nemendur öðlist þekkingu á hvernig líkamleg, sálræn, félagsleg og vitræn heilsa þróast með aldrinum með hliðsjón af öldrunarfræðum og leiðir til að efla og viðhalda heilsu, vellíðan og lífsgæðum á efri árum. Horft er til framtíðarþróunar í málefnum aldraðra og skoðað á hvern hátt umönnun og þjónusta getur eflt og styrk einstaklinginn og fjölskyldu hans til að lifa farsælu lífi í sjálfstæðri búsetu.

Kynnt verða helstu matstæki sem meta heilsu, færni og lífsgæði á efri árum. Þá verður farið í grundvallarþætti í heilsueflingu, heilbrigðisfræðslu, endurhæfingu á þessu æviskeiði. Lögð verður áhersla á umhverfispætti og möguleika velferðartækninnar til stuðnings við sjálfræði og öryggi.

Nemandi sem tekur þetta námskeið sem hluta af námsleiðinni, ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun þarf að sinna vinnu eða vera vettvangi í námskeiðinu þar sem hluti skjólstæðingahópsins er fólk með heilabilun. Miðað er að vettvangsdvölin sem tengist vettvangsvinnu sé 24 klukkustundir og tengist verkefnum sem nemandinn vinnur í námskeiðinu og miða að þjálfun færni og hæfni.

Lærdómsviðmið:

Að loknu námskeiði skal nemandi;

- Geta fjallað um hugtök um heilbrigði, færni, lífsgæði, heilsueflingu og endurhæfingu á efri árum og geta miðlað fræðslu til aldraðra, aðstandenda og fagfólks
- Geta útskýrt og greint á milli öldrunarbreytinga og sjúkdómsbreytinga og fjallað um helstu birtingarmyndir heilsufarsvanda á efri árum og líkamlega, geðræna og félagslega orsakaþætti
- Geta fjallað um helstu matsaðferðir innan öldrunarfræða og nýtt viðeigandi aðferðir í klínísku starfi
- Geta fjallað um og lagt gagnrýnt mat á mismunandi hugmyndafræði öldrunarþjónustu með áherslu á persónumiðaða valdeflandi þjónustu og innleiðingu hennar sem og uppbyggingu þjónustunnar
- Geta gert grein fyrir lagaramma öldrunarþjónustu og persónuverndarákvæði
- Geta leiðbeint eldra fólki og fjölskyldum þeirra um velferðarkerfið og bent á viðeigandi úrræði
- Geta gert grein fyrir áhrifum efnislegs og sálfélagslegs umhverfis á aldraða og leiðum til að aðlaga það að þörfum þeirra
- Geta fjallað um og lagt gagnrýnt mat á nýtingu velferðartækninnar í þágu aldraðra

Undanfarar/Forkröfur:

BA/BS próf

Námsleiðir: Ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun til viðbótardiplómaprófs á meistarastigi (60 einingar) (Fyrsta ár, haust)

Einingafjöldi: 10

Námsstig: Framhaldsnám á meistarastig

Kennslumisseri: Haust

Námsmat: Símat og próf

Námskeiðslýsing:

Markmið námskeiðsins er að nemendur öðlist greinargóða þekkingu á algengum heilabilunarsjúkdómum og skilning á tengslum meingerðar þeirra og birtingarmyndar heilabilunarsjúkdóma. Áhersla er á að nemendur þekki fyrstu einkenni heilabilunarsjúkdóma og geti leiðbeint um fyrstu skref þegar grunur kviknar um heilabilun. Að nemendur hafi þekkingu á helstu greiningaraðferðum og lyfjameðferðum. Nemendur þurfa einnig að þekkja hvernig heilabilun hefur áhrif á færni einstaklings til athafna daglegs lífs og jafnframt hvernig heilabilun einstaklings hefur áhrif á fjölskyldu hans og hvernig hlutverk innan fjölskyldnanna breytast með vaxandi vitrænni skerðingu einstaklings.

Nemendur munu einnig öðlast færni í að eiga samskipti sem grundvallast af virðingu og samhygð við einstaklinga með vitræna skerðingu og fjölskyldur þeirra og geti leiðbeint þeim um næstu skref í kjölfar greiningar á heilabilunarsjúkdómi. Einnig þurfa nemendur að kunna skil á helstu leiðum til að styðja við einstaklinga með heilabilun og fjölskyldur þeirra í kjölfar greiningar.

Nemandi þarf að sinna vinnu eða vera vettvangi í námskeiðinu sem þar sem hluti skjólstæðingahópsins er fólk með heilabilun. Miðað er að vettvangsdvölin sem tengist vettvangsvinnu sé 32 klukkustundir og tengist verkefnum sem nemandinn vinnur í námskeiðinu og miða að þjálfun færni og hæfni.

Lærdómsviðmið:

Að loknu námskeiðinu skal nemandi;

- Geta útskýrt heilabilunarsjúkdóma og áhrif þeirra á líf og færni einstaklings við daglegar athafnir.
- Geta fjallað um og greint á milli vitrænna, sálfélagslegra og líkamlegra áhrif heilabilunar á einstaklinginn og þarfa á mismunandi stigi heilabilunar og aldurskeiðum.
- Geta rætt hið flókna samspil líkamlegar og geðrænnar heilsu fólks með heilabilun sem og samverkun við öldrunarbreytingar.
- Geta fjallað um helstu lyfja meðferðir við heilabilun og helstu viðurkenndu aðferðum til að draga úr áhrifum langvinnra sjúkdóma á lífsgæði og virkni fólks með heilabilunarsjúkdóma.
- Geta leiðbeint við fyrstu skref í greiningarferlinu og veitt stuðning og upplýsingar til einstaklings og fjölskyldu í greiningarferlinu og í kjölfar greiningar.
- Geta útskýrt og rökrætt helstu mats-og greiningaraðferðir við mat á heilabilun með áherslu á heildræna sýn.
- Geta fjallað um og rökrætt þarfir fólks og aðstandenda fyrir stuðning og upplýsingar í greiningarferlinu og í kjölfar þess og notað fyrirbyggjandi mat til að leggja grunn að persónumiðari og heildrænni þjónustu og stuðningi við fólk með heilabilun og fjölskyldur þeirra.
- Geta metið á gagnrýnan hátt fræðilegan grunn aðferða við greiningu, stuðning og fræðslu.

Undanfarar/Forkröfur:

BA/BS próf

Námsleiðir: Ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun til viðbótardiplómaprófs á meistarastigi (60 einingar) (Fyrsta ár, haust)

Einingafjöldi: 5 einingar

Námsstig: Framhaldsnám

Kennslumisseri: Haust

Námsmat: Símat og próf

Námskeiðslýsing

Markmið námskeiðsins er að nemendur fái innsýn í helstu kenningar og hugmyndafræði siðfræði í þjónustu við einstaklinga með heilabilun og fjölskyldur þeirra sem og réttindi þeirra. Áherslan er á sjálfsþekkingarfærni og hvernig hægt er að nota hana til þjálfunar faglegrar færni. Lögð er áhersla á hvernig rætt er af virðingu við einstaklinginn um þann sjúkdóm sem veldur heilabilun. Þá er einnig farið markvisst í umhyggju-og samhygðarsíðfræði og hvernig þau tryggja fagleg samskipti við fólk með heilabilun og fjölskyldur þeirra. Nemendur læra einnig um siðferðileg hugtök eins og sjálfræði, réttlæti, og virðingu og mikilvægi þeirra fyrir velferð fólks með heilabilun. Þá verða siðferðileg álitamál er varða þennan skjólstæðingahóp, dregin fram og nemendur öðlast færni í að takast á við þau og leysa á uppbyggilegan hátt. Lagalegur rammi þessa málaflökks verður skoðaður og dregnar fram helstu áherslur. Fjallað verður um faglega skráningu varðandi fólk með heilabilun út frá siðfræði og lagalegum ramma. Sérstök áhersla er á siðfræði meðferðar við lífslok. Tilgangur námskeiðsins er að gera nemendur færa um að takast á við siðferðilegar áskoranir starfsins af öryggi og fagmennsku.

Nemandi þarf að sinna vinnu eða vera á vettvangi í námskeiðinu sem þar sem hluti skjólstæðingahópsins er fólk með heilabilun. Miðað er að vettvangsdvölin sem tengist vettvangsvinnu sé 16 klukkustundir og tengist verkefnum sem nemandinn vinnur í námskeiðinu og miða að þjálfun færni og hæfni.

Lærdómsviðmið:

Að loknu námskeiðinu skal nemandi;

- Geta lýst sjálfsþekkingarfærni og mikilvægi hennar fyrir uppbyggingu fagmennsku
- Vera fær um að nota sjálfsþekkingarfærni til að auka faglega næmni til að auka gæði samskipta.
- Geta gert grein fyrir notagildi umhyggjusiðfræði og samhygðarsíðfræði í faglegum samskiptum
- Geta greint og tekist á við siðferðileg álitamál er varða fólk með heilabilun og fjölskyldur þeirra geta rökstutt mikilvægi siðferðilegrar umræðu hvað það varðar og uppbyggingu samskiptamenningar innan sem utan stofnanna
- Geta útskýrt kenningar um sjálfræði og hvernig hægt er að tryggja virðingarverða framkomu.
- Þekkja lagalega og samfélagslega stöðu fólks með heilabilunarsjúkdóma og lagarammann sem því tengist (m.a. lögræðislög) og geta sýnt virðingu í öllum samskiptum við einstaklinga með heilabilun, og stutt við sjálfræði, velferð og réttindi þeirra og fjölskyldna þeirra.
- Geta rætt og rökstutt faglega skráningu varðandi fólk með heilabilun út frá siðfræði og lagalegum ramma
- Geta gert grein fyrir lífslokameðferð og helstu siðferðilegu áskorunum henni tengdri er varða fólk með heilabilun og fjölskyldur þeirra

Undanfarar/Forkröfur:

BA/BS próf

Námsleiðir: Ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun til viðbótardiplómaprófs á meistarastigi (60 einingar) (Fyrsta ár, vor)

Einingafjöldi: 5 einingar

Kennslumissemi: vor

Námsmat: Símat og próf

Persónumiðuð hugmyndafræði í þjónustu við fólk með heilabilun
samskipti og meðferðarúræði 10 ECTS – PSM0110

Námskeiðslýsing:

Markmið námskeiðsins er að nemendur öðlist greinar góða þekkingu á hugmyndafræði persónumiðaðrar þjónustu við fólk með heilabilun. Fjallað verður um helstu meðferðarúræði með áherslu á persónumiðaða nálgun sem verkfæri í styðjandi umönnun í samskiptum við einstaklinga með heilabilun sem byggð eru á virðingu og samhygð. Áhersla er á að nemandi öðlist þekkingu á mismunandi þörfum einstaklinga og lausnaleit í samskiptum, jafnt við einstaklinginn sjálfan, sem og aðstandendur og fjölskyldur. Nemendur læra einnig um orsakir breytts atferlis og að hvaða leyti það geta verið eðlileg viðbrögð við aðstæðum. Nemendur þurfa að þekkja hvernig helstu atferlistruflanir eru metnar og viðurkenndar aðferðir til að bregðast við þeim. Sérstök áhersla er á að nemendur öðlist hæfni í að beita mismunandi persónumiðuðum aðferðum og geti veitt meðferð sem styður við persónuheild einstaklingsins, auk aðlögunar umhverfisþátta og veita viðeigandi ráðgjöf um það.

Nemandi þarf að sinna vinnu eða vera á vettvangi í námskeiðinu sem þar sem hluti skjólstæðingahópsins er fólk með heilabilun. Miðað er að vettvangsdvölin sem tengist vettvangsvinnu sé 48 klukkustundir og tengist verkefnum sem nemandinn vinnur í námskeiðinu og miða að þjálfun færni og hæfni.

Lærdómsviðmið:

Að loknu námskeiðinu skal nemandi;

- Geta greint frá og metið á gagnrýnan hátt persónumiðaða hugmyndafræði og viðurkenndar aðferðir sem liggja til grundvallar þjónustu og umönnun fólks með heilabilun og innleiðingu þeirra í starf.
- Geta útskýrt, rökstutt og notað lífssöguaðferðina markvisst í starfi til að meta og koma til móts við sálfélagslegar þarfir.
- Greint mismunandi þarfir einstaklinga með heilabilun og fjölskyldna er varðar samskipti.
- Þekkja fræðilegan grunn samskiptaaðferða í umönnun fólks með heilabilun og geti notað þær sem styðjandi nálgun og við myndun meðferðarsambands og lagt mat á árangur þeirra.
- Geta fjallað um og rökstutt helstu meðferðarúræði sem beinast að úppfylltum sálfélagslegum þörfum jafnt sem líkamlegum og auka lífsgæði og virkni á mismunandi stigum heilabilunar.
- Geta fjallað um og greint áhrif sálfélagslegra og efnislegra umhverfisþátta á fólks með heilabilun og sett fram tillögur að aðlögun þessara þátta með velferð þessa fólks að leiðarljósi.
- Geta útskýrt helstu breytingar á atferli hjá fólki með heilabilun og orsakaþætti þeirra.
- Geta fjallað um og nýtt styrkleikamiðaðar leiðir sem styðja við daglegar athafnir og daglegt líf fólks með heilabilun.
- Geta lýst og rökstutt persónumiðaðar matsaðferðir og nýtingu þeirra við þarfagreiningu og framsetningu meðferðaráætlana.

Undanfarar/Forkröfur:

BA/BS próf

Heilabilun, greining og lyfjameðferðir

Námsleiðir: Ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun til viðbótardiplómaprófs á meistarastigi, (60 einingar) (Fyrsta ár, vor)

Einingafjöldi:5

Námsstig: Framhaldsnám á meistarastigi

Kennslumisseri: vor

Námsmat: Símat og próf

Námslýsing:

Námskeiðið byggir á efnistöfum námskeiðs um persónumiðaða hugmyndafræði, samskipti og meðferðarúræði með sérstakri áherslu á krefjandi atferlis og forvarnar- og meðferðarúræði við því. Nemendur þurfa að þekkja hvernig erfitt atferli er metið og þær viðurkenndu aðferðir til að bregðast við þeim. Áhersla er á að nemandi öðlist þekkingu á mismunandi þörfum einstaklinga með krefjandi atferli og hvaða lausnir koma til greina er byggja á virðingarríkum samskiptum, jafnt við einstaklinginn sjálfan, sem og aðstandendur og fjölskyldur. Sérstök áhersla er á að nemendur öðlist hæfni í að beita mismunandi persónumiðuðum aðferðum við erfiðu atferli og geti veitt meðferð sem styður við persónuheild einstaklingsins. Einnig þarf nemandinn að þekkja hvernig aðlögun umhverfisþátta skiptir máli og hvernig veita á viðeigandi ráðgjöf um það.

Nemandi þarf að sinna vinnu eða vera á vettvangi í námskeiðinu sem þar sem hluti skjólstæðingahópsins er fólk með heilabilun. Miðað er að vettvangsdvölin sem tengist vettvangsvinnu sé 32 klukkustundir og tengist verkefnum sem nemandinn vinnur í námskeiðinu og miða að þjálfun færni og hæfni.

Lærdómsviðmið:

Að loknu námskeiðinu skal nemandi;

- Geta fjallað um erfitt atferli, orsakir, forvarnir og meðferðarúræði
- Geta greint krefjandi atferli hjá fólki með heilabilun og mögulega orsakir þeirra
- Geta notað samskipti sem meðferðartæki hjá einstaklingum með krefjandi atferlisbreytingar
- Geta gert fyrir hvernig umhverfisþættir og margháttaðar íhlutanir geta fyrirbyggt krefjandi atferli
- Geta gert grein fyrir og nýtt mismunandi persónumiðaðar aðferðir til að takast á við krefjandi atferli hjá einstaklingum með heilabilun
- Geta unnið í þverfaglegu teymi við lausn krefjandi atferlis
- Geta veitt viðeigandi ráðgjöf til einstaklings, fjölskyldu og fagfólks vegna krefjandi atferlis

Undanfarar/Forkröfur:

BA/BS próf

Persónumiðuð hugmyndafræði, samskipti og meðferðarúræði

Námsleiðir: Ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun til viðbótardiplómaprófs á meistarastigi, (60 einingar) (Annað ár, haust)

Einingafjöldi: 5 einingar

Námstig: Framhaldsnám á meistarastigi

Kennslumisseri: haust

Námsmat: Símat og próf

Námskeiðslýsing:

Markmið námskeiðsins er að nemendur öðlist greinargóða þekkingu á hlutverki ráðgjafa, þar á meðal málstjórn. Farið verður í gegnum helstu aðferðir við að veita ráðgjöf og að hafa umsjón með og stýra málum þannig að þörfum fólks með heilabilun, aðstandenda og starfsfólks sé mætt. Fjallað verður um muninn á að koma sem utanaðkomandi ráðgjafi eða vera hluti af starfsfólki stofnunar. Hugmyndafræði og aðferðir áhugahvetjandi samtalstæki verða kynntar og nemendur frá

grunnþjálfun í aðferðinni. Fjallað verður um hugmyndafræði og aðferðir við fræðslu. Lögð verður áhersla þjálfun í aðferðum og tækni við að veita fræðslu, jafnt til fólks með heilabilun, aðstandenda sem og til starfsfólks stofnana, fyrirtækja og félagasamtaka. Markmiðið er að þjálfa nemendur í miðlun upplýsinga og að veita stuðning og fræðslu á ýmsum stigum heilabilunar. Fjallað er um teymisvinnu og þverfaglegt samstarf og rýnt í hlutverk ólíkra fagstétta innan velferðarkerfisins og nemendur æfa sig í teymisvinnu.

Nemandi þarf að sinna vinnu eða vera vettvangi í námskeiðinu sem þar sem hluti skjólstæðingahópsins er fólk með heilabilun. Miðað er að vettvangsdvölin sem tengist vettvangsvinnu sé 32 klukkustundir og tengist verkefnum sem nemandinn vinnur í námskeiðinu og miða að þjálfun færni og hæfni.

Lærdómsviðmið:

Að loknu námskeiðinu skal nemandi;

- Þekkja og geta rökstutt ráðgjafakenningar og hvernig þær nýtast við ráðgjöf í málefnum fólks við heilabilun
- Geta fjallað um og nýtt áhugahvetjandi samtalsækni
- Geta gert grein fyrir hlutverki málstjóra í þjónustu við fólk með heilabilun
- Geta skipulagt, veitt ráðgjöf og stýrt málum í samræmi við þarfir fólks með heilabilun og aðstandenda á mismunandi stigum sjúkdómsins.
- Geta fjallað um helstu kenningar og leiðir við fræðslu og geti miðlað fræðslu og upplýsingum til fólks með heilabilun og aðstandenda þeirra
- Geta unnið fræðsluefni er stuðlar að aukinni þekkingu á heilabilun fyrir almenning, einstaklinga með heilabilun og aðstandendur þeirra auk aðila í heilbrigðis - og félagsþjónustu
- Geta útskýrt fræðilegan grunn og tekið þátt í þverfaglegri teymisvinnu; miðlað reynslu sinni, hugmyndum sínum og kunnáttu og skipulagt og leitt teymi samstarfsfólks
- Geta tekið þátt í að mynda teymi stuðnings- og þjónustuaðila innan félags- og heilbrigðisþjónustu fyrir einstaklinga með heilabilun og fjölskyldur þeirra

Undanfara/Forkröfur:

BA/BS próf

Persónumiðuð hugmyndafræði, samskipti og meðferðarúræði,

Námsleiðir: Ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun til viðbótardiplómaprófs á meistarastigi (60 einingar) (Annað ár, haust)

Einingafjöldi: 5 einingar

Námstig: Framhaldsnám á meistarastigi

Námsmat: Símat og próf

Fjölskyldur og umönnunaraðilar fólks með heilabilun – 5 ECTS – FUM105

Námskeiðslýsing:

Farið er í gegnum helstu hugmyndafræði og aðferðir við veita aðstandendum og fjölskyldum fólks með heilabilun þann stuðning sem þau þarfnast með áherslu á virðingarrík samskipti, valdeflingu, heilsueflingu og þekkingu. Áhersla er á þarfir og styrkingu aðstandenda sem umönnunaraðila, úrvinnslu og aðlögun að breyttum aðstæðum. Meðal annars er farið í aðferðir til að miðla upplýsingum á sem bestan hátt til fjölskyldunnar og virkja hana eins og hverjum og einum hentar sem stuðnings-og/eða umönnunaraðilar út frá aðstæðum og aðlögunarfærni. Nemandi þarf að sinna vinnu eða vera á vettvangi í námskeiðinu sem þar sem hluti skjólstæðingahópsins er fólk með heilabilun. Miðað er að vettvangsdvölin sem tengist vettvangsvinnu sé 32 klukkustundir og tengist verkefnum sem nemandinn vinnur í námskeiðinu og miða að þjálfun færni og hæfni.

Lærdómsviðmið:

Að loknu námskeiðinu skal nemandi;

- Þekkja hugmyndafræði og aðferðir við að veita aðstandendum og fjölskyldum fólks með heilabilun stuðning og fræðslu sem þau þarfnast með áherslu á valdeflingu, heilsueflingu
- Geta fjallað um þarfir fjölskyldu og umönnunaraðila fólks með heilabilun og meðferðarúrræðum
- Geta útskýrt mataðferðir við mat á þörfum fjölskyldu fyrir fræðslu og stuðning
- Geta undirbúið, skipulagt og framkvæmt faglega þarfagreiningu fjölskyldu, sem byggð er á fræðilegum grunni
- Vera fær um uppbyggjandi valdeflandi samskipti og samstarf við fjölskyldur fólks og vera faglegur málsvári þeirra.
- Geta veitt fjölskyldunni upplýsingar, stuðning og ráðgjöf um úrræði í velferðarkerfinu og vísað á viðeigandi aðila

Undanfarar/Forkröfur:

BA/BS nám

Persónumiðuð hugmyndafræði, samskipti og meðferðarúrræði

Námsleiðir: Ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun til viðbótardiplómaprófs á meistarastigi (60 einingar) (Annað ár, haust)

Einingafjöldi: 5 einingar

Námsstig: Framhaldsnám á meistarastigi

Kennslumisseri: haust

Námsmat: Símat og próf

Valnámskeið – 5 ECTS –

Valnámskeiðið þarf nemandi að velja í samráði við umsjónaraðila námsleiðarinnar. Námskeiðið þarf að vera á meistarastigi og vera kennt í háskólum.

Námslýsing:

Óskilgreind

Einingafjöldi: 5 einingar

Námsstig: Framhaldsnám á meistarastigi

Námsmat: Óskilgreint

Námskeiðslýsing:

Markmið námskeiðsins er að auka þekkingu þátttakenda á forystu, stjórnun, nýsköpun og ígrundun innan heilbrigðisstofnana. Í námskeiðinu er byggt á samtali og virkri þátttöku nemenda. Kynntar verða helstu kenningar í stjórnun og forystu með sérstakri áherslu á viðfangsefni heilbrigðisþjónustunnar. Hugmyndafræði ígrundunar verður kynnt og hvernig megi beita ígrundun til að styrkja sig í starfi stjórnanda og/eða leiðtoga. Áhersla er lögð á að kynna nýjar rannsóknir um forystu, stjórnun og ígrundun innan heilbrigðisþjónustunnar.

Nemandi sem tekur þetta námskeið sem hluta af námsleiðinni, ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun þarf að sinna vinnu eða vera á vettvangi í námskeiðinu þar sem hluti skjólstæðingahópsins er fólk með heilabilun. Miðað er að vettvangsdvölin sem tengist vettvangsvinnu sé 24 klukkustundir og tengist verkefnum sem nemandinn vinnur í námskeiðinu og miða að þjálfun færni og hæfni.

Lærdómsviðmið:

Að námskeiðinu loknu skal nemandi:

- Geta gert grein fyrir kenningum, rannsóknnum, hugtökum og aðferðum á sviði stjórnunar og forystu
- Geta veitt leiðsögn og forystu á sviði stjórnunar heilbrigðisstofnana
- Geta ígrundað og rökrætt starf sitt í ljósi hugmyndafræði, kenninga og rannsókna
- Geta útskýrt hvernig ígrundun tengist ólíkum kenningum á fræðasviðinu
- Geta greint frá og ígrundað klínískar leiðbeiningar og kerfisbundin yfirlit m.t.t. gagnreyndra starfshátta

Lærdómsviðmið í töflu

Viðbótardiplóma á meistarastigi í ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun

60 ECTS

Þekking	Að loknu námi skal nemandi: Þ1. Hafa þekkingu á hugmyndafræði og kenningum ásamt siðferðilegum viðmiðum sem liggja til grundvallar þjónustu við fólk við heilabilun og aðstandenda þeirra Þ2. Geta lýst hlutverki og skyldum ráðgjafa í málefnum fólks með heilabilun og rökstutt hvernig ráðgjafakenningar nýtast í starfinu Þ3. Hafa heildstæða þekkingu á uppbyggingu og skipulagi heilbrigðis- og félagsþjónustu sem snýr að og fólki með heilabilun og aðstandendur Þ4. Hafa þekkingu á heilabilunarsjúkdómum, greiningu þeirra og áhrifum á einstaklinginn og fjölskyldur á mismunandi stigum sjúkdómsins Þ5. Hafa skilning og þekkingu á helstu viðurkenndu meðferðarúrráðum sem stuðla að auknum lífsgæðum, færni og vellíðan fólks með heilabilun og aðstandenda þeirra Þ6. Hafa innsýn í samfélags- og lagalega stöðu fólks með heilabilun Þ7. Geta fjallað um og rökstutt fræðilegan grunn samskiptaaðferða í umönnun fólks með heilabilun Þ8. Geta útskýrt og rökstutt áhrif umönnunarumhverfis á færni, vellíðan og atferli einstaklinga með heilabilun og lýst helstu þáttum sem mikilvægir eru þegar kemur að aðlögun umhverfis með velferð þeirra að leiðarljósi Þ9. Geta fjallað um og fært rök fyrir helstu kenningum og leiðum við fræðslu og miðlun upplýsinga Þ 10 Hafa þekkingu á kenningum og aðferðum á sviði forystu, teymisvinnu, breytingastjórnunar og nýsköpunar
Leikni	Að námi loknu skal nemandi: L1. Hafa tileinkað sér persónumiða nálgun og í aðferðir í þjónustu við fólk með heilabilun og aðstandendur þeirra L2. Geta undirbúið, skipulagt og framkvæmt eða komið að faglegri þarfagreiningu og framsetningu meðferðaráætla fólks með heilabilun og fjölskyldu sem byggð er á viðurkenndri þekkingu L3. Geta samræmt meðferðaráætlanir milli faghópa og haft umsjón og eftirfylgd þeirra, komið að mati á árangri og skráð og miðlað upplýsingum á viðeigandi hátt L4. Geta veitt ráðgjöf og stýrt málum í samræmi við þarfir fólks með heilabilun og aðstandenda á mismunandi stigum sjúkdómsins L5. Geta notað viðurkenndar samskiptaaðferðir í umönnun fólks með heilabilun og aðstandenda þeirra sem styðjandi nálgun og við myndun meðferðarsambands L6. Geta gert greiningu á umhverfi fólks með heilabilun og sett fram tillögur að aðlögun umhverfisþátta L7. Geta ígrundað og rökrætt starf sitt í ljósi hugmyndafræði, kenninga og rannsókna L8. Geta lagt gagnrýnt mat á rannsóknir og nýtingu þeirra í málefnum fólks með heilabilun
Hæfni	Að námi loknu skal nemandi: H1. Geta sýnt sjálfstæði og ábyrgð í ráðgjöf til fólks með heilabilun og aðstandenda þeirra jafnt sem fagfólks H2. Geta borið siðferðilega ábyrgð sem fagmaður og átt í eflandi samskiptum við fólk með heilabilun, aðstandendur þeirra og fagfólk H3. Geta nýtt mismunandi persónumiðaðar aðferðir til að takast á við krefjandi atferli hjá fólki með heilabilun H4. Geta miðlað fræðslu og þróað fræðslufni sem stuðlar að heilsuefningu, forvörnum og aukinni þekkingu á heilabilun fyrir almenning, fólk með heilabilun og aðstandendur þeirra auk fagaðila, fyrirtækja og félagasamtaka H.5 Geta verið ráðgefandi í málefnum fólks með heilabilun til fagfólks í heilbrigðis- og félagsþjónustu, stofnana, stjórnsýslu og almennings H 6. Geta tekið þátt í þverfaglegri teymisvinnu; og að mynda teymi stuðnings- og þjónustuaðila innan félags- og heilbrigðisþjónustu fyrir einstaklinga með heilabilun og fjölskyldur þeirra H 7. Geta veitt forystu, leitt breytingar og tekið þátt í nýsköpun H 8 . Geta tekið þátt í þróun gæðaviðmiða og sinnt gæðaeftirliti á þjónustu fyrir fólk með heilabilun H9. Geta tekið þátt í stefnumótun í málefnum fólks með heilabilun

Hríslunartafla

Viðbótardiplóma á meistarastigi í ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun

Námskeið

Sérhæf námskeið í ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun
Námskeið í meistaranámi í HA

Lærdómsviðmið námsleiðar   Þekking, leikni, hæfni

Að loknu námi skal nemandi;

	Heilbrigð öldrun, öldrunarþjónusta og heilsuefning	Heilabilun, greining og lyfjameðferðir	Siðfræði í ÞFH, fagmennska og lagaumhverfi	Persónumiðuð hugmyndafræði í ÞFH, samskipti og meðferðarúræði	Krefjandi atferli hjá FB, samskipti og meðferðarúræði	Ráðgjöf í málefnum FH, málástjórn, fræðsla og teymisvinna	Fjölskyldur og umönnunaraðilar fólks með heilabilun	Stjórnun nýsköpun og forysta
Hafa þekkingu á hugmyndafræði og kenningum ásamt siðferðilegum viðmiðum sem liggja til grundvallar þjónustu við fólk við heilabilun og aðstandendur þeirra	X		X	X	X	X	X	
Geta lýst hlutverki og skyldum ráðgjafa í málefnum fólks með heilabilun og rökstutt hvernig ráðgjafakenningar nýtast í starfinu				X		X	X	
Hafa heildstæða þekkingu á uppbyggingu og skipulagi heilbrigðis-og félagsþjónustu fyrir fólk með heilabilun og aðstandendur	X			X				X
Hafa þekkingu á heilabilunarsjúkdómum, greiningu þeirra og áhrifum á einstaklinginn og aðstandendur á mismunandi stigum sjúkdómsins	X	X		X	X		X	
Geta fjallað um og rökstutt helstu viðurkenndu meðferðarúræði sem stuðla að auknum lífsgæðum, færni og vellíðan fólks með heilabilun og aðstandenda þeirra	X	X		X	X	X	X	
Hafa innsýn í reynsluheim fólks með heilabilun og samfélags- og lagalega stöðu				X	X			X
Geta fjallað um og rökstutt fræðilegan grunn samskiptaaðferða í umönnun fólks með heilabilun			X	X	X			
Geta útskýrt og rökstutt áhrif umönnunarumhverfis á færni, vellíðan og atferli einstaklinga með heilabilun og lýst helstu þáttum sem mikilvægir eru þegar aðlögun umhverfis með velferð þeirra að leiðarljósi	X			X	X			
Geta fjallað um og fært rök fyrir helstu kenningum og leiðum við fræðslu og miðlun upplýsinga	X					X	X	
Geta útskýrt og rökstutt kenningar og aðferðir á sviði forystu, teymisvinnu, breytingastjórnunar og nýsköpunar						X		X
Hafa tileinkað sér persónumiða nálgun og í þjónustu við fólk með heilabilun og aðstandendur þeirra	X	X		X	X	X	X	
Geta undirbúið, skipulagt og framkvæmt eða komið að faglegri þarfagreiningu og framsetningu meðferðaráætlana fólks með heilabilun og fjölskyldu sem byggð er á viðurkenndri þekkingu		X		X	X			
Geta samræmt meðferðaráætlanir milli faghópa og haft umsjón og eftirfylgd þeirra, komið að mati á árangri; og skráð og miðlað upplýsingum á viðeigandi hátt		X		X		X	X	
Geta veitt ráðgjöf og stýrt málum í samræmi við þarfir fólks með heilabilun og aðstandenda á mismunandi stigum sjúkdómsins				X	X	X		
Geta notað viðurkenndar samskiptaaðferðir í umönnun fólks með heilabilun og aðstandenda þeirra sem styðjandi nálgun og við myndun meðferðarsambands		X	X	X	X	X	X	
Geta gert greiningu á umhverfi með fólks með heilabilun og sett fram tillögur að aðlögun umhverfisþátta				X	X			
Geta ígrundað og rökrætt starf sitt í ljósi hugmyndafræði, kenninga og rannsóknna	X	X		X	X			X
Geta lagt gagnrýnt mat á rannsóknir og nýtingu þeirra í málefnum fólks með heilabilun		X	X	X	X	X	X	X
Geta sýnt sjálfstæði og ábyrgð í ráðgjöf til fólks með heilabilun og aðstandenda þeirra jafnt sem fagfólks			X		X	X		X
Geta borið siðferðilega ábyrgð sem fagmaður og átt í eflandi samskiptum við fólk með heilabilun, aðstandendur og fagfólk			X	X	X	X	X	
Geta nýtt mismunandi persónumiðaðar aðferðir til að takast á við krefjandi atferli hjá fólki með heilabilun			X	X	X	X	X	
Geta miðlað fræðslu og þróað fræðsluefni sem stuðlar að heilsuefningu, forvörnum og aukinni þekkingu á heilabilun fyrir almenning, fólk með heilabilun og aðstandendur þeirra auk fagaðila, fyrirtækja og félagasamtaka	X			X	X	X	X	
Geta verið ráðgefandi í málefnum fólks með heilabilun til fagfólks í heilbrigðis- og félagsþjónustu, stofnana, og almennings		X	X	X	X	X	X	X
Geta tekið þátt í þverfaglegri teymisvinnu; og að mynda teymi stuðnings- og þjónustuaðila innan félags- og heilbrigðisþjónustu fyrir fólk með heilabilun og fjölskyldur þeirra		X		X	X	X		
Geta veitt forystu, leitt breytingar og tekið þátt í nýsköpun							X	X
Geta tekið þátt í þróun gæðaviðmiða og sinnt gæðaeftirliti á þjónustu fyrir fólk með heilabilun		X	X	X	X	X	X	X
Geti tekið þátt í stefnumótun í málefnum fólks með heilabilun				X		X	X	X

ÞFH=þjónusta/u við fólk með heilabilun

FH=fólk/s með heilabilun

New syllabus – Course descriptions

Healthy Aging, Elderly Care Services and Health Promotion– 10ECTS –ÖHÍ0110

Course description

This course deals with factors that influence health late in life and strategies to promote and maintain health, function and quality of life of the elderly in interactions with their families and their environment.

The aim the course is for students to acquire extensive knowledge of the ideologies, theories and structure of health and social services for the elderly. Furthermore, students need to know the legal framework of the service and the applicable protection of personal privacy. A person-centred and empowering approach in health and social services will be emphasised.

Emphasis is on students gaining knowledge of how physical, psychological, social and cognitive health develops with age in terms of gerontology and strategies to promote and maintain health, well-being and quality of life in old age. Future developments in the affairs of the elderly, and how care and services can empower and strengthen the individual and his family to live a successful life in independent living, will also be covered.

The main assessment tools that assess health, function and quality of life in later years will be introduced. Fundamental aspects of health promotion, health education and rehabilitation will be covered during this period of life. Emphasis will be placed on environmental aspects and the possibilities of welfare technology for supporting autonomy and security.

A student who takes this course as part of the program, Dementia Co-ordination needs to work or be a forum in the course where part of the client group is people with dementia. It is assumed that the field stay related to field work is 24 hours and is related to projects that the student works on in the course and aims at training skills.

Learning outcomes:

After completing the course, the student will be able to;

- Discuss the concepts of health, function, quality of life, health promotion and rehabilitation in later years and be able to articulate education to the elderly, their relatives and professionals.
- Explain and distinguish between gerontological alterations and diseases and discuss the main manifestations of health problems in old age and their physical, mental and social causes.
- Discuss the main assessment methods within gerontology and use appropriate methods in clinical work
- Discuss and critically evaluate different ideologies in the provision of elderly care services with emphases on person-centred and empowering approaches and implementation of those as well as the organization of services
- Discuss and justify the legal framework of elderly service and protection of personal privacy
- Guide older people through the welfare system and to appropriate resources
- Explain the impact of the physical and psychosocial environment on the elderly and ways to adapt it to their needs.
- Discuss and critically evaluate the utilization of welfare technology for the benefit of the elderly

Preceding courses/ Prerequisites:

BA / BS exam

Programmes: Qualification at master level in Dementia Co-ordination, Additional diploma (60 ECTS) (First year, fall)

Credits: 10

Level: Postgraduate at master level

Semester: Fall

Assessment: Continuous assessment and exams

Dementia, Diagnosis and Medication - 5 ECTS - HGL0105

Course description:

The aim of the course is for students to acquire a clear knowledge of common diseases that cause dementia and an understanding of the connection between their pathogenesis and their manifestations. Emphasis is placed on students knowing the first symptoms of dementia and being able to guide people through the first steps when dementia is suspected. The main diagnostic methods and pharmacological treatments will be presented and explored.

Students also need to know how dementia affects an individual's ability perform daily activities, as well as how the dementia of the individual affects his or her family, and how roles within families change with increasing cognitive impairment of the individual.

Students will also gain skills in communication grounded on respect and empathy with individuals with cognitive impairments and their families and will be able to guide them in the next steps following a diagnosis of dementia. Students will also need to gain an understanding of the main ways to support people with dementia and their families, following diagnosis.

The student needs to work or be a forum in the course as where part of the clientele are people with dementia. It is assumed that the field stay related to field work is 32 hours and is related to projects that the student works on in the course and aims at training skills.

Learning outcomes:

On completion of the course the student will be able to;

- Explain dementia and its effects on a person's life and functions in the activities of daily living.
- Discuss and distinguish between the cognitive, psychosocial and physical effects of dementia on the individuals and their needs at different stages of dementia and age.
- Discuss the complex interplay between physical and mental health of people with dementia as well as synergies with ageing.
- Discuss the main medications for dementia and the main recognized methods for reducing the impact of chronic diseases on the quality of life and activity of people with dementia.
- Guide individuals in the first steps in the diagnostic process.
- Explain and justify the main assessment and diagnostic methods for the assessment of dementia with emphasis on holistic approach.
- Discuss and rationalise the needs of people and relatives for support and information during and after the diagnosis process and use existing assessments as the grounding for person-centred and holistic services, and support for people with dementia and their families.
- Critically evaluate the theoretical groundings of methods for diagnosis, support and education.
- Provide support and information to the individual and family during the diagnosis process, and following the diagnosis.

Preceding courses/ Prerequisites:

BA / BS exam

Programmes: Qualification at master level in Dementia Co-ordination, Additional diploma (60 ECTS) (First year, fall)

Credits: 5

Level: Postgraduate at master level

Semester: Fall

Assessment: Continuous assessment and exams

Ethics in Dementia Care, Professionalism and the Legal Environment 5 ECTS - SFL0105

Course description:

The aim of the course is for students to gain insight into the main ethical theories and ideologies for individuals with dementia and their families, as well as their legal rights. The emphasis is on self-knowledge skills and how these can be used to develop professional skills. Emphasis is placed on how the disease that causes dementia is discussed respectfully with the individual. Ethics of caring and empathy will be addressed, as well how to ensure professional and ethical communication with people with dementia and their families. Students learn about ethical concepts such as autonomy, justice, and respect and their importance to the well-being of people with dementia. Ethical issues concerning this group of clients will be highlighted, and students will acquire the skills to deal with them and resolve them in a constructive way. The legal framework of this issue will be examined and the main emphases will be highlighted. Professional documentation regarding individuals with dementia from a legal and ethical perspective will be dealt with. Special emphasis is placed on the ethics of end-of-life treatment.

The purpose of the course is to enable students to deal with the ethical and legal challenges of their work and conduct themselves with security and professionalism.

The student needs to work or be a forum in the course as where part of the clientele are people with dementia. It is assumed that the field stay related to field work is 16 hours and is related to projects that the student works on in the course and aims at training skills.

Learning outcomes:

At the end of the course the student will be able to;

- Describe self-knowledge skills and their importance for developing professionalism
- Use self-knowledge skills to increase professional sensitivity to enhance the quality of communication
- Explain the usefulness of caring ethics and empathy ethics in professional communication
- Identify and address ethical issues concerning people with dementia and their families
- Explain theories about autonomy and how respectful behaviour can be ensured.
- Show respect in all dealings with people with dementia, and support the autonomy, welfare and rights for them and their families.
- Articulate the legal and social status of people with dementia and the related legal framework (including jurisdiction) and show respect in all dealings with people with dementia, and support the autonomy, welfare and rights for them and their families.
- Justify the importance of ethical discussion regarding the issues of vulnerable groups and the development of a communication culture within and outside the institutions.
- Articulate professional documentation regarding individuals with dementia and interventions from a legal and ethical perspective.
- Discuss and rationalise care in the end-of-life and the main ethical challenges associated with it for people with dementia and their families.

Preceding courses/ Prerequisites:

BA / BS exam

Programmes: Qualification at master level in Dementia Co-ordination, Additional diploma (60 ECTS) (First year, spring)

Credits: 5

Level: Postgraduate at master level

Semester: Spring

Assessment: Continuous assessment and exams

Person-centred Approach in Dementia Care, Communication and Interventions 10 ECTS - PSM0110

Course description:

The aim of the course is to enable students to acquire a thorough knowledge of person-centred approach in caring for people with dementia. The main treatment options will be discussed with an emphasis on a person-centred approach as a tool in supportive communication grounded on respect and empathy and care with individuals with dementia. The emphasis is on the student acquiring knowledge of the different needs of individuals and finding solutions in communication, with the individual, as well as relatives and families. Students will learn about the causes of behaviour changes and the extent to which it can be a normal response to a situation. Students will gain knowledge of how to assess major behavioural disorders and how to deal with them. Particular emphasis will be placed on students acquiring the ability to apply different person-centred methods, and being able to provide treatment that supports the individual's personhood, as well as adapting environmental factors, and providing appropriate consultancy on these aspects.

The student needs to work or be a forum in the course as where part of the clientele are people with dementia. It is assumed that the field stay related to field work is 48 hours and is related to projects that the student works on in the course and aims at training skills.

Learning outcomes:

At the end of the course the student will be able to;

- Articulate and critically evaluate person-centred approaches and recognized methods that underlie the services and care of people with dementia and their implementation in practice.
- Explain, justify and use the life story method coherently in their work, to assess and meet psychosocial needs of people with dementia
- Explain and assess the different needs of individuals with dementia and families in terms of communication
- Articulate the theoretical groundings of communication methods in the care of people with dementia and be able to use them as a supportive approach, and in the development of a therapeutic relationship and evaluate their usefulness
- Discuss and justify the main treatment options that focus on unmet psychosocial needs as well as physical ones that can enhance quality of life and function at different stages of dementia.
- Articulate and analyse the effects of psychosocial and material environmental factors and make suggestions for their adaptation to the well-being of individuals with dementia
- Explain the main behavioural changes in people with dementia and their causal factors and discuss and use strength-oriented interventions that support people in daily activities and lives
- Describe and justify person-centred assessment methods and their utilization in needs assessment, and development of treatment plans
- Provide consultancy on person-centred approaches and treatment options

Preceding courses/ Prerequisites:

BA / BS exam, Dementia, Diagnosis and Medication (HGL0105)

Programmes: Qualification at master level in Dementia Co-ordination, Additional diploma (60 ECTS) (First year, spring)

Credits: 10

Level: Postgraduate at master level

Semester: Spring

Assessment: Continuous assessment and exams

Demanding Behaviour in Dementia Care, Communication and Interventions 5 ECTS - ASM0105

Course description:

The course is based the course, person-centred approach, communication and interventions, with special emphasis on demanding behaviour and its prevention and treatment alternatives. Students need to know how difficult behaviour is assessed and the accepted methods for responding to them. The emphasis will be on the student gaining knowledge of the different needs of individuals with difficult behaviours, and what solutions are possible that are based on communication, both for the individuals themselves, as well their relatives and families. Special emphasis will be placed on students acquiring the ability to apply different person-centred methods to demanding behaviours, and being able to provide treatment that supports the individual's personhood. The student also needs will learn about why the adaptation of environmental factors is important, and how to provide appropriate consultancy on this.

The student needs to work or be a forum in the course as where part of the clientele are people with dementia. It is assumed that the field stay related to field work is 32 hours and is related to projects that the student works on in the course and aims at training skills.

Learning outcomes:

At the end of the course the student will be able to:

- Discuss demanding behaviours, causes, prevention and treatment options
- Identify demanding behaviours in people with dementia and their possible causes
- Utilise communication as a treatment tool for individuals with demanding behavioural changes
- Explain how environmental factors and multifaceted interventions can prevent demanding behaviour
- Explain and utilise different person-centred methods to deal with demanding behaviours in people with dementia
- Work in an interdisciplinary team to solve demanding behaviours
- Provide appropriate consultancy to individuals, families and professionals for demanding behaviours

Preceding courses/ Prerequisites:

BA / BS exam, Person-centred Approach, Communication and Interventions (PSM0110)

Programmes: Qualification at master level in Dementia Co-ordination, Additional diploma (60 ECTS) (Second year, fall)

Credits: 5

Level: Postgraduate at master level

Semester: Fall

Assessment: Continuous assessment and exams

**Counselling in the Affairs of People with dementia, Case management,
Teaching, and Teamwork - 5 ECTS - RMT0105**

Course description:

The aim of the course is for students to acquire a clear knowledge of the role of dementia co-ordinators and, how theories in counselling, consultancy and case management are useful in this profession. The main methods of providing counselling, and supervising, co-ordinating and managing issues, will be covered so that the needs of people with dementia, relatives and professionals are met. The difference between an external consultant, and a consultant that is an insider, will be discussed. The theories and methods of motivational interviewing will be introduced and students will receive basic training in this method. Theories and methods of teaching will be discussed. Emphasis will be placed on training methods, and techniques for providing education, both to people with dementia and relatives, as well as to the professionals of institutions, companies, and the general public. The aim is to train students in the dissemination of information, and to provide support and education at various stages of dementia. Teamwork and interdisciplinary collaboration will be discussed, and the role of different professions within the welfare system will be examined. In addition, students will gain practice in teamwork.

The student needs to work or be a forum in the course as where part of the clientele are people with dementia. It is assumed that the field stay related to field work is 32 hours and is related to projects that the student works on in the course and aims at training skills.

Learning outcomes:

At the end of the course the student will be able to:

- Explain the role and responsibilities of dementia co-ordinators and justify how theories in counselling, consultancy and case management are useful in this profession.
- Explain the role of case management in services for people with dementia and articulate and differentiate between theories in counselling and consultancy.
- Explain and apply motivational interviewing technique
- Plan, provide counselling and manage issues according to the needs of people with dementia and relatives, at different stages of the disease
- Discuss the main theories, and ways of teaching and disseminating information and provide education to people with dementia and their families
- Create educational material that promotes increased knowledge about dementia for the general public, individuals with dementia and their relatives, as well as parties in health and social services.
- Explain the theoretical background of and participate in interdisciplinary teamwork, share their experiences, ideas and skills and organize and lead team of colleagues.
- Participate in developing a team of support and service providers, within the social and health care system, for people with dementia and their families

Preceding courses/ Prerequisites:

BA / BS exam, Person-centred Approach, Communication and Interventions (PSM0110)

Programmes: Qualification at master level in Dementia Co-ordination, Additional diploma (60 ECTS) (Second year, fall)

Credits: 5

Level Postgraduate at master level

Semester: Fall

Assessment: Continuous assessment and exams

Family and Caregivers of People with Dementia - 5 ECTS - FUM105

Course description:

The course covers the main ideologies and methods of providing the relatives and families of people with dementia with the support they need, with an emphasis on respectful communication, empowerment, health promotion and knowledge. Emphasis is placed on the needs and supporting relatives as caregivers, and their responses and adaptation to changing circumstances. Among other things, methods to disseminate information in the best possible way to the family are dealt with in a way that suits everyone as a support person or a caregiver based on their circumstances and adaptability.

The student needs to work or be a forum in the course as where part of the clientele are people with dementia. It is assumed that the field stay related to field work is 32 hours and is related to projects that the student works on in the course and aims at training skills.

Learning outcomes:

At the end of the course the student will be able to:

- Justify theories and methods of providing the relatives and families of people with dementia with the support and education they need, with an emphasis on empowerment and health promotion
- Discuss the needs of family and carers of people with dementia and treatment options
- Explain assessment methods for assessing family needs for education and support
- Prepare, plan and perform a professional needs assessment of the family, based on a theoretical foundation
- Engage empowering communication and cooperation with people's families and be their professional advocate
- Provide the family with information, support and advice on resources in the welfare system and refer to relevant parties

Preceding courses/ Prerequisites:

BA / BS exam, Person-centred Approach, Communication and Interventions (PSM0110)

Programmes: Qualification at master level in Dementia Co-ordination, Additional diploma (60 ECTS) (Second year, fall)

Credits: 5

Level Postgraduate at master level

Semester: Fall

Assessment: Continuous assessment and exams

Self-selected course – 5 ECTS –

The self course is chosen by the student in consultation with the supervisor of the program. The course must be at the master's level and be taught in university

Preceding courses/ Prerequisites:

BA / BS exam,

Programmes: Qualification at master level in Dementia Co-ordination, Additional diploma (60 ECTS) (Second year, Spring)

Credits: 5

Level: Postgraduate at master level

Semester: Spring

Assessment: Not defined

Course description:

The objective of the course is to increase the participants' knowledge of leadership, management, innovation and reflection within health care. The course is based on dialogue and active participation of students. The main theories in management and leadership will be presented with particular emphasis on the challenges within health care. The philosophy of reflection will be presented and how to apply reflection to strengthen themselves in the work of a leader. The focus is on presenting new studies on leadership, management and reflection within the health service.

A student who takes this course as part of the program, Dementia Co-ordination must work or be a forum in the course where part of the client group is people with dementia. It is assumed that the field stay related to field work is 24 hours and is related to projects that the student works on in the course and aims at training skills.

Learning outcomes:

At the end of the course the student shall;

- be able to explain the main theories, research, concepts and methods within management, innovation and leadership,
- have the ability to provide guidance and leadership in the field of health care,
- be able to reflect on and discuss their work in light of ideology, theory and research,
- be able to explain how reflection is associated with different theories in the field,
- be able to report and reflect on clinical guidelines and systematic reviews regarding evidence-based practice.

Preceding courses/ Prerequisites:

BA / BS exam,

Programmes: Qualification at master level in Dementia Co-ordination, Additional diploma (60 ECTS) (Second year, Spring)

Credits: 10

Level: Postgraduate at master level

Semester: Spring

Assessment: Continuous assessment

Unnið af Vinnuhópi um ráðgjöf í málefnum fólks með heilabilun til viðbótardiplómaprófs á meistarastigi á vegum framhaldsnámsdeildar, Heilbrigðisvísindasviðs Háskólans á Akureyri. Lokið í Júní, 2021.

Dr. Kristín Þórarinsdóttir, lektor, heilbrigðisvísindasviði, HA og formaður Vinnuhópsins

Áslaug Lind Guðmundsdóttir, verkefnastjóri, verkefnastjóri Vinnuhópsins

Arna Rún Óskarsdóttir, sérfræðingur í öldrunarlækningum og yfirlæknir Kristnesspítala, SAK

Berglind Indriðadóttir, iðjuþjálfari, diplóma í opinberri stjórnsýslu og nefndarmaður í farsællri öldrun

Hulda Sveinsdóttir, hjúkrunarfræðingur, heilabilunaráðgjafi, diploma í stjórnun

Dr. Ingibjörg Hjaltadóttir, prófessor, hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands og sérfræðingur í öldrunarhjúkrun

Dr. Jón Snædal, Prófessor og sérfræðingur í öldrunarlækningum

Sigurbjörg Hannesdóttir, iðjuþjálfari og fræðslustjóri Alzheimer samtakanna

Sirry Sif Sigurlaugardóttir, félagsráðgjafi MA

Heimildir:

Auglýsing um útgáfu viðmiða um æðri menntun og prófgráður nr.530/2011. Sótt af

<https://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?ID=7fa0729e-dacc-47e3-b626-96efb036ef68>

Dementia UK (2012). *A curriculum for UK dementia education*. Sótt af

https://www.dementiauk.org/wp-content/uploads/2015/10/hedn_final-for-web-with-hyperlinks.1.pdf

Description of the eight EQF levels, 2020. Sótt af <https://europa.eu/europass/is/description-eight-eqf-levels>

Alzheimer Association (2021). 2021 Alzheimer's disease facts and figures. *Alzheimer's & Dementia*, 17, 3, 327-406.

Archer, J., Bower, P., Gilbody, S. og Coventry, P. (2012). Collaborative care for depression and anxiety problems. *Cochrane Database Systematic Review* 17; 10: CD006525

Heilbrigðisráðuneytið. (2019). *Heilbrigðisstefna. Stefna fyrir íslenska heilbrigðisþjónustu til ársins 2030*. Sótt af

<https://www.stjornarradid.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=879dd726-9e80-11e9-9443-005056bc4d74>

Heilbrigðisráðuneytið (2020a). *Málefni einstaklinga með heilabilun*. Skýrsla unnin af Jóni Snædal öldrunarlækni fyrir heilbrigðisráðuneytið júní, 2019. Reykjavík: Heilbrigðisráðuneytið.

Heilbrigðisráðuneytið (2020b). *Aðgerðaáætlun um þjónustu við einstaklinga með heilabilun*. Reykjavík: Heilbrigðisráðuneytið.

Heintz, H., Monette, P., Epstein-Lubow, G., Smith, L., Rowlett, S. og Forester, B. P. (2020). Emerging collaborative care models for dementia care in the primary care setting: a narrative review. *The American Journal of Geriatric Psychiatry*, 28(3), 320-330.

Helse- og omsorgsdepartementet (2015). *Demensplan 2020, et mer demensvennligt samfunn*. Sótt af

https://www.regjeringen.no/contentassets/3bbec72c19a04af88fa78ffb02a203da/demensplan_2020.pdf

Köbenhavns professions højskole (e.d). *Den sociale diplomuddannelse. Demens*. Sótt af

<https://www.kp.dk/videreuddannelser/demens/>

LaMantia, M. A., Alder, C. A., Callahan, C. M., Gao, S., French, D. D., Austrom, M. G., ...og Boustani, M. A. (2015). The aging brain care medical home: Preliminary data. *Journal of the American Geriatrics Society*, 63(6), 1209-1213.

Lög um opinbera háskóla, nr.85/2008, kafla VI, 18.gr. Sótt af <https://www.althingi.is/lagas/nuna/2008085.html>

Reglur fyrir háskólann á Akureyri, nr.387/2009. Sótt af <https://www.unak.is/is/haskolinn/stjornskipulag/log-og-reglur/reglur-fyrir-haskolann-a-akureyri>

Sundhedstilsynet (2018). *Demenskoordinatorfunktioner og kompetencer*. København. Sundhedsstyrelsen.

Thyrian, J. R., Hertel, J., Wucherer, D., Eichler, T., Michalowsky, B., Dreier-Wolfgramm, A., ... og Hoffmann, W. (2017). Effectiveness and safety of dementia care management in primary care: a randomized clinical trial. *JAMA Psychiatry*, 74(10), 996-1004.

WHO (World Health Organisation)(2018). *Towards a dementia plan: A WHO guide*. WHO World Health Organisation

Fylgiskjal 1.

Þarfagreining og starfsvettvangur ráðgjafa í málefnum fólks með heilabilun

Þarfagreining byggir á skýrslu Jóns Snædal (Heilbrigðisráðuneytið, 2020a álit sérfræðinga innan vinnuhópsins, aðgerðaráætluninni í málefnum fólks með heilabilun og viðtölum við 25 hagsmunaaðila sem Kristín Þórarinsdóttir tók viðtöl við frá febrúar, 2021 – júní 2021. Þeir aðilar voru fagfólk sem kemur að þjónustu við fólk við heilabilun, stjórnendur sem koma að málum fólks með heilabilun innan í velferðarþjónustunni og opinberrar stjórnsýslu, og fólk með heilabilun og aðstandendur þeirra. Auk þess var rætt við háskólakennara og/eða stjórnendur innan heilbrigðis- og félagsvísindagreina í Háskólanum á Akureyri, Háskóla Íslands

Þörf fyrir ráðgjafa í málefnum aldraðra og mögulegum starfsvettvangur

Heilbrigðisumdæmi. Í aðgerðaráætlun í málefnum fólks (liður 3.2.2.) með heilabilun kemur fram að 1 ráðgjafi í málefni aldraðra skuli starfa í hverju af 6 heilbrigðisumdæmum landsins en undir þau falla ýmsar sjúkrastofnanir. Starf slíks ráðgjafi, myndi snúast um ráðgjöf, og fræðslu til faghópa og almennings, stefnumótum í málaflokknum í umdæminu og þróun og eftirfylgni gæðaviðmiða.

Sveitarfélög. Fram kom í samtölum við sveitarfélög og félagslega þjónustu innan þeirra að þörf er á fræðslu og ráðgjöf til fagfólks sem starfar með fólki með heilabilun og aðstandendum þar sem fagfólk finnur að þessi hópur notenda er ört vaxandi. Í samtölum við fagfólk taldi það ekki síður þörf á ráðgjafa sem vinni í félagsþjónustunni auk þarfar fyrir utanaðkomandi fræðslu og ráðgjöf sem og einstaklingsbundna og fjölskyldumiðaða þjónustu. Sérfræðingahópurinn benti á þróun heilsueflandi og styðjandi samfélaga væri eitt af hlutverkum ráðgjafa í málefnum fólks með heilabilun.

Minnismóttökur. Sérfræðingahópurinn taldi mikla þörf fyrir ráðgjafa á minnismóttökum þar sem fólk fær greiningu um heilabilun. Afar mikilvægt er að styðja einstakling og fjölskyldu hans markvisst eftir greiningu, veita ráðgjöf, samræma þjónustu of vísa á möguleg úrræði. Fram kemur í skýrslu Jóns Snædal auk viðtala við fagfólk ásamt fólk með heilabilun og aðstandenda þeirra er þörfum fólks með heilabilun og aðstandenda þeirra fyrir ráðgjöf og stuðning í kjölfar greiningar sjúkdómsins og á fyrstu stigum hans lítið sem ekkert mætt af fagaðilum í velferðarkerfinu. Í aðgerðaráætluninni kemur fram að hver einstaklingur með greiningu um heilabilun eigi að ætti að fá málastjóra sem hjálpar til við að halda utan um þjónustu, skipuleggur og sinnir stuðningshópum (liður 3.2.1). Æskilegast væri að slíkir málastjórar væru ráðgjafar í málefnum fólks með heilabilun.

Heilsugæsla. Sérfræðingahópurinn og fagfólk taldi vera þörf fyrir að ráðgjafar í málefnum fólks með heilabilun starfi á heilsugæslustöðum. Þar sinni þeir ráðgjöf til einstaklinga með heilabilun og aðstandenda þeirra, jafnt sem fræðslu, símenntun og ráðgjöf til starfsfólks auk stefnumótunarvinnu og þróun gæðaviðmiða. Fólk fær í auknum mæli greiningu um heilabilun á heilsugæslustöðum og bent er á að hver einstaklingur með greiningu um heilabilun eigi að ætti að fá málastjóra eins og kemur fram að ofan.

Heimahjúkrun. Fram kom í viðtölum við hjúkrunarfræðinga í heimahjúkrun að fólki með heilabilun hefði fjölgað mikið undanfarin ár og þörf væri á að utanaðkomandi ráðgjöf sem og að ráðgjafar í málefnum fólks með heilabilun myndu vinna í heimahjúkrun og þá gjarnan á seinni stigum sjúkdómsins þegar krefjandi atferli kemur fram. Því er þörf í heimahjúkrun á einstaklingsbundinni og fjölskyldumiðaðri þjónustu ráðgjafa sem og í ráðgjöf og símenntun starfsfólks, stefnumótandi vinnu og þróun og eftirfylgd gæðaviðmiða.

Þjónustumiðstöðvar. Í aðgerðaráætluninni kemur fram að fólk með heilabilun og aðstandendur þeirra skulu geta leitað til þjónustumiðstöðva. Í dag getur fólk leitað til Alzheimer samtakanna þjónustu en þangað er leitað mikið eftir einstaklingsbundinni og fjölskyldumiðaðri þjónustu. Einnig sinna samtökin símenntun og ráðgjöf til starfsfólks og taka þátt í samfélags verkefnum eins og styðjandi samfélagi fyrir fólk með heilabilun. Á þessum sviðum er mikil þörf fyrir ráðgjafa í málefnum fólks með heilabilun

Dagþjálfun fyrir fólk með heilabilun. Í viðtölum við fólk sem vinnur í dagþjálfun kom fram að þörf var á ráðgjöf og menntun og símenntun starfsfólks. Mælt var með að fólk sem vinnur þar og er oft með aðra háskólamenntun myndi mennta sig áfram sem ráðgjafar í málefnum fólks með heilabilun.

Hjúkrunardeildir og hjúkrunarheimili. Hjúkrunarfræðingar sem unnu á hjúkrunarheimilum sögðust myndi nýta ráðgjafa í málefnum fólks með heilabilun. Það kom fram að það átti sérstaklega við þegar um krefjandi atferli var að ræða. Þá töldu hjúkrunarfræðingar að æskilegt væri að hjúkrunarfræðingar og fleiri starfstéttir með nám í ráðgjöf í málefnum ynnu á hjúkrunarheimilum við fræðslu og ráðgjöf, einstaklingsbundna og fjölskyldumiðaða þjónustu, og stefnumótun (sjá einnig lið 5.3. í aðgerðaáætluninni, einkum 5.3.3.- 5.3.5.).

Sjúkrahús. Í aðgerðaáætluninni kemur fram að sjúkrahús veiti nauðsynlega þjónustu og ráðgjöf vegna heilabilunarsjúkdóma og verði ráðgefandi fyrir heilsugæslustöðvar. Í því tilliti er lögð áhersla á ráðgjöf vegna umönnun einstaklinga með krefjandi atferlistruflanir. Þá kemur einnig fram í áætluninni að Landsspítali stýri þróun meðferðaráætlana fyrir líknarmeðferð á öllum stigum þjónustunnar.

Stjórnsýslan. Þörf er fyrir ráðgjafa í málefnum fólks og í stjórnsýslunni meðal annars í við stefnumótun og þróun gæðaviðmið

Fyrirtæki og stofnanir. Gert er ráð fyrir að ráðgjafar í málefnum fólks með heilabilun starfi innan ýmiss fyrir sem koma að þjónustu við fólk með heilabilun. Sem dæmi má nefna fyrirtæki sem selja og nota velferðartækni.